

Heti összefoglaló (2010. július 12-18.)

Hazai folyamatok

A korábban kiadott gyorsjelentéssel összhangban az **államháztartás** – helyi önkormányzatok nélküli – június havi hiánya 297,4 milliárd forint volt. Ezen belül a központi költségvetés 293,3 milliárd forintos, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 7,4 milliárd forintos deficittel, míg az elkülönített állami pénzalapok 3,3 milliárd forintos többlettel zártak. A főbb adóbevételek közül a társasági adó, a személyi jövedelemadó és jövedéki adó bevételek mintegy 61 milliárd forinttal elmaradtak a tavalyi év azonos hónapjának értékétől. Ezzel szemben viszont az általános forgalmi adó bevételek közel 27 milliárd forinttal meghaladták az előző évi összeget. A központi költségvetés június havi kiadásai kismértékben, mintegy 5 milliárd forinttal voltak magasabbak, mint az elmúlt év azonos hónapjában. A társadalombiztosítás pénzügyi alapjai esetében a tavalyi év azonos hónapjához viszonyítva a kiadási oldalon a nyugdíj és a gyógyszer-támogatások kiadásai nagyobb összegben, míg a gyógyító megelőző ellátások kiadásai alacsonyabb összegben változtak. A bevételi oldalon az előző év azonos hónapjához képest a járulék és hozzájárulás jellegű bevételek mintegy 23 milliárd forinttal csökkentek. Június végén az államháztartás hiánya helyi önkormányzatok nélkül 1033,6 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat 118,8 százalékát teszi ki. A tavalyi év azonos időszakában az államháztartási deficit az egész éves előirányzat 87,9 százaléka volt.

2010 júniusában a **fogyasztói árak** az előző év azonos időszakához képest 5,3 százalékkal emelkedtek, a változatlan adótartalmú árindex 1,1, a szezonálisan kiigazított maginfláció 3,5 százalékon állt. Egy hónap alatt a fogyasztói árak 0,2 százalékkal emelkedtek, a magas volatilitású termékeket kiszűrő maginflációs kosár szezonálisan kiigazított árindexe stagnált. A fogyasztói árindex júniusi megugrásával együtt is inkább csökkenő az első féléves tendencia, a következő hónapra pedig süllyedés várható, mivel kiesik a tavaly júliusi áfa emelés hatása az éves indexből. A vártnál magasabb júniusi árindexet az idényáras élelmiszerek, azon belül is főként a burgonya és a friss gyümölcsök szokottnál erősebb árdinamikája okozta, de hozzájárult a vezetékes gáz árának növekedése is. Havi alapon az idényáras élelmiszerek 7 százalékkal drágultak, mivel a sok tavaszi csapadék nem kedvezett a terményeknek. Az energiaárak év közbeni változásának oka az ártámogatási rendszer megváltoztatása volt. Több termékkörben ugyanakkor csökkentek az árak májushoz képest, például a ruházati (1,6%), a tartós fogyasztási cikkek (0,2%) és az üzemanyagoknál is. Az üzemanyagok azonban ennek ellenére több mint 20 százalékkal kerültek többre, mint 2009 júniusában. A trendinflációs folyamatok kedvezően alakulnak; mind a piaci szolgáltatások (4,3%), mind az ipari termékek (1,7%) éves árdinamikája júniusban ismét csökkent. A jelenlegi tendenciát alapul véve, 2011 második felében a fogyasztói árindex a jegybanki cél közelébe süllyedhet.

Az **agrártermékek termelői ára** az idei év ötödik hónapjában 0,6 százalékkal mérséklődött a bázisévhez viszonyítva. A növényi termékek árszintje csekély mértékben (-0,1) változott, míg az állatok és állati termények árának csökkenése 1,6 százalékot tett ki. A gabonanövények termelői ára 0,9 százalékkal alacsonyabb volt, mint az előző év azonos időszakában. A kukorica felvásárlási ára január óta magasabb, mint a búzáé, a tonnánkénti különbség májusban már 2010 forintra emelkedett. A növényi termékek közül az olajnövények árai estek a legjelentősebb mértékben (2,9%), a burgonya és a zöldségfélék termelői áraiban 11,1, illetve 13,6 százalékos növekedés következett be. A zöldségfélék közül májusban a paradicsom ára csak kissé maradt el a tavalyitól (-0,4%), a fejes káposzta ára viszont 13,8 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit. A gyümölcsök termelői ára májusban 21,8 százalékkal zuhant, ez alapvetően a tárolt tavalyi étkezési alma áresésének volt a következménye. A vágóállatok termelői ára az év ötödik hónapjában 6,3 százalékkal mérséklődött az előző év azonos időszakához viszonyítva.

Legnagyobb mértékben a vágósertés ára esett vissza (-13,8%), a vágómarháé ennél kisebb mértékben, 4,1 százalékkal csökkent. A vágóbaromfi ára 0,9 százalékkal haladta meg a 2009. májusi árat, a vágósertésé pedig az előző havi mélypont után (271 Ft/kg) kismértékben növekedett. (Májusban az átlagár 281,3 Ft/kg volt.) 2010 májusában az előző év azonos időszakához képest az állati termékek árai 11,2 százalékkal növekedtek, ezen belül az étkezési tyúktojás ára 5,2 százalékkal, a tej ára 14,0 százalékkal haladta meg a bázisidőszak árait.

2010 májusában az **alkalmazásban állók száma** 2 729 ezer fő volt, ami 2,3 százalékkal, közel 61 ezer fővel több, mint egy évvel korábban. Az elmúlt hónapokban élénkült a munkaerőpiac: január óta 118 ezer fővel bővült az alkalmazásban állók köre. A válság 2008. októberi begyűrűzése óta először fordult elő, hogy a versenyszférában éves szinten is emelkedett az alkalmazotti létszám. Január óta 49 ezer fővel nőtt az alkalmazottak száma a vállalatoknál. A bővülést három tényező okozta. Egyrészt a szezonálisan működő ágazatokban (mezőgazdaság, építőipar, turizmus, az élelmiszeripar egyes területei) az év első felében folyamatos volt az idénymunkások felvétele. Másrészt az ipari termelés emelkedésével egyes vállalatoknál már előfordult kisebb létszámbővítés, főként az exportra termelő ágazatokban (járműgyártás, gumigyártás, elektronikai cégek). Harmadrészt a válság lecsengésével megszűntek a nagyobb elbocsátások. Megítélésünk szerint a vállalatoknál a létszámnövekedés mintegy felét okozhatja a szezonális, a többi a gazdaság élénkülésének lehet az eredménye. A közszférában is nőtt az alkalmazottak száma, ami a közmunkák tavalyinál gyorsabb fölfuttatásával magyarázható. 2009. január-május átlagához képest 3,4 százalékkal emelkedtek a bruttó bérek a teljes nemzetgazdaságban, a vállalatoknál 4,7 százalékkal, a közszférában 0,6 százalékkal nőttek a keresetek. Az elmúlt 2 hónapban kissé lassult a bérdinamika a versenyszférában, ami szerkezeti hatások következménye: a termelés bővülésével párhuzamosan az alacsonyabb keresetű fizikai munkások létszáma emelkedett. A közszférabeli béralakulást jelentős mértékben befolyásolja a juttatások rendszerének átalakítása: a 2009-ben megszüntetett 13. havi fizetés helyett az idén (két részletben) összesen bruttó 98 ezer forint kereset-kiegészítést kaptak az állami intézmények dolgozói. Ebből az egyik részletet januárban, a másikat márciusban fizették ki, így ebben a két hónapban a keresetek lényegesen meghaladták a tavalyi szintet, míg a februári, áprilisi és májusi illetmények összege elmaradt attól. A nettó keresetek dinamikáján nagymértékben érződik az SZJA változás hatása, különösen a magasabb keresetű, szellemi foglalkoztatottak esetében. 2010 első öt hónapjában a nettó reálkeresetek 5,8 százalékos infláció mellett 4 százalékkal növekedtek a nemzetgazdaság egészében. Ezáltal a versenyszférában 3,9 százalékkal, a közszférában 4,3 százalékkal emelkedett a nettó keresetek vásárlóértéke.

Az előzetes adatokkal egyezően az **ipari termelés** májusban dinamizálódott, az előző hónaphoz viszonyítva 5,4 százalékkal, tavalyhoz viszonyítva 13,7 százalékkal emelkedett. A termelés volumene az év első öt hónapjában 7,3 százalékkal magasabb volt az előző évinél. A teljesítmények javulásában érzékelhető szerepet játszott a belföldi értékesítés induló bővülése, valamint a rendelések dinamikus emelkedése. A belföldi értékesítés a másfél évi visszaesést követően 4,1 százalékkal haladta meg az egy évvel korábit. A kis- és középvállalatok beszállítói lehetőségei javultak, és a készletfeltöltés is pozitívan hatott az értékesítési eredményekre. Az exportértékesítés továbbra is gyors ütemben 18,8 százalékkal nőtt a tavalyi alacsony szinthez képest. Májusban a megfigyelt feldolgozóipari ágazatok új rendelései jelentősen, 41 százalékkal emelkedtek. Ezen belül az új exportrendelések 44, az új belföldi rendelések 23 százalékkal nőttek. Az év eleji alacsony rendelésállomány miatti kiesést eddig csak részben sikerült ledolgozni, májusban az összes rendelésállomány 11,2 százalékkal még elmaradt az egy évvel korábitól. Az ipari export 2010 első öt hónapjában 15,1, májusban 18,8 százalékkal emelkedett a tavalyihoz képest. Az exportértékesítés továbbra is koncentrált, a kivitel több mint felét a feldolgozóipar két alága adta: a számítógép, elektronikai, optikai termékek exportvolumene számottevően, 25 százalékkal emelkedett, a járműgyártás kivitele kisebb mértékben, 18,4 százalékkal bővült. A feldolgozóipari termelés egytizedét kitevő

élelmiszeripar, ital- és dohánytermékek gyártása hónapok óta alig változik, májusban 0,4 százalékkal emelkedett. Az energiaipar kibocsátása 3,4 százalékkal haladta meg a tavalyi bázis szintjét, egyrészt a gazdasági élénküléssel összefüggésben megnövekedett energia-igény miatt, másrészt a tavalyinál hűvösebb időjárás hatására. Az Európai Unióban az ipari termelés harmadik hónapja emelkedik, májusban a növekedés mértéke az előző évihez viszonyítva 8,7 százalékos volt, az előző havihoz képest a teljesítmények 1 százalékkal bővültek. Hasonló arányú volt az ipari termelés növekedése az euró-övezetben. Az EU-ban az ipar májusi belföldi értékesítése 4,1 százalékkal emelkedett, az öt havi változást jelző index negatív tartományban maradt.

Az **építőipari termelés** visszaesése májusban is folytatódott, mindkét építményfőcsoport termelése kisebb volt az egy évvel korábnál. A termelés 10,6 százalékos mérséklődésén belül az épületek építésének volumene 1,5 százalékkal csökkent, ami tartalmazza az épületek szerkezetépítése mellett az azokon végzett szak- és szerelőipari munkákat is. Az egyéb építményeken végzett munkák volumene 18,7 százalékkal maradt el az előző évi magas bázistól. Áprilishoz viszonyítva az épületek építése 2,7 százalékkal emelkedett, az egyéb építményeké 1,4 százalékkal csökkent. Az év első öt hónapjában az épületek építése 9,8, az egyéb építményeké 13,8 százalékkal csökkent. Az építőipari vállalkozások hó végi szerződésállományának volumene 3,2 százalékkal bővült az egy évvel azelőttihez képest. Ezen belül az épületek építésére vonatkozó szerződések állománya 5,4, az egyéb építményeké 2,1 százalékkal magasabb volt a 2009. május végénél. A májusban kötött új szerződések volumene 25,8 százalékkal elmaradt az előző évitől; ezen belül az épületek építésére kötöttek ötével csökkent. Az egyéb építmények építésére aláírt szerződések állománya 30,6 százalékkal maradt el az egy évvel korábbi, az utépítésekre kötött nagy értékű szerződések miatti magas bázistól. Az építőipari vállalkozások január–májusban 6,2 százalékkal nagyobb volumenű új szerződést kötöttek, mint egy évvel korábban.

A világ jelentősebb **tőzsdeindexei** az FTSE 100 indexet kivéve negatív szaldóval zárták az elmúlt hetet. Az amerikai Dow Jones 0,98 százalékos, a technológiai részvényeket tömörítő Nasdaq Composite 0,79 százalékos csökkenést ért el. Londonban ez idő alatt az FTSE 100 0,51 százalékkal értékelődött fel, a frankfurti DAX 0,41 százalékkal csökkent. A hazai részvényindex portfóliójában lévő papírok átlagosan 0,43 százalékkal kerültek kevesebbe, mint egy héttel korábban. A hazai fizetőeszköz 0,32 százalékkal gyengült az euróval szemben, a pénteki hivatalos középárfolyam 281,10 HUF/EUR volt. A benchmark hozamgörbe rövid vége lefelé tolódott, a három hónapos diszkont kincstárjegyek éves hozama 5 bázisponttal 5,30 százalékra csökkent.

Nemzetközi folyamatok

Az **olaj** árfolyama a múlt héten hordónként 78,14 és 74,28 dollár között mozgott. Ez idő alatt az amerikai nyersolajkészletek 5,1 millió hordóval estek, a benzinkészletek 1,6, a dízelt és fűtőolajat tartalmazó készletek 2,9 millió hordóval emelkedtek. A finomítói kapacitás kihasználtság 90,5 százalékra emelkedett. A várakozásokat meghaladó mértékű nyersolajkészlet-csökkenés, valamint a dollár euróval szembeni gyengülése az olaj árfolyamának emelkedését támogatta. A WTI típusú kőolaj pénteken 76,01 dollár/hordó áron, közel 1,41 százalékkal magasabban zárt, mint egy héttel korábban. Az **arany** árfolyama pénteken unciánként 1193 dollárra csökkent, 18,40 dollárral alacsonyabban zárt, mint egy héttel korábban.

Az **Egyesült Államok külkereskedelmi hiánya** áprilishoz képest májusban tovább emelkedett. Az áruk és szolgáltatások kivitele májusban 152,3 milliárd dollár volt, míg a behozatal 194,5 milliárd dollárt tett ki. Ennek következtében a külkereskedelmi passzívum 42,3 milliárd dollárt

ért el, ami 2 milliárddal magasabb az áprilisi értéknél. Az emelkedés az áruforgalomnak köszönhető, azon belül is a fogyasztási javak importja 2,6 milliárd dolláros növekedésének. A szolgáltatások egyenlege megközelítőleg megegyezett az április értékkel.

Az **Egyesült Államok árszínvonala** a szezonálisan igazított adatok szerint 0,1 százalékkal csökkent májusról júniusra. A visszaesés, hasonlóan a korábbi hónaphoz, az energiaárak mérséklődésének tudható be. Az élelmiszer- és energiaáraktól megtisztított index szerint az árak 0,2 százalékkal emelkedtek az idei hatodik hónapban májushoz képest. 2009 júniusához viszonyítva idén júniusban 1,1 százalékkal volt magasabb az árszínvonal. Így az élelmiszer- és energiaáraktól eltekintve alacsonyabb, 0,9 százalékos volt az emelkedés, immár a harmadik egymást követő hónapban. Az éves fogyasztói árindex az Egyesült Államokban idén várhatóan 2,1 százalék lehet.

Júniusban kissé mérséklődött az **euró zóna inflációja**, a májusi 1,6 százalékot követően 1,4 százalékkal emelkedtek az árak az előző év azonos hónapjához viszonyítva. Az energia 6,2 százalékkal drágult, az energiaárak nélkül számolva az infláció 0,9 százalékot tett ki. Az EKB várakozása szerint az áremelkedés az év hátralévő részében is mérsékelt marad, az éves inflációs ráta az euró övezetben 1,4-1,6 százalék között várható. Az Európai Unió egészében a júniusi áremelkedés 1,9 százalék volt. A fogyasztói árak alakulása továbbra is széles skálán mozog az EU-ban. Írországban (-2%) és Lettországban (-1,6%) az árak elmaradtak a bázis időszakától, míg a görög fogyasztói árindex 5,2 százalékot, a magyar 5 százalékot ért el.

Az **Európai Unió ipari termelése** májusban 8,7 százalékkal emelkedett, az euróövezeti termelésbővülés 9,4 százalék volt. A félkész termékek és a termelési javak előállítására a legkiemelkedőbb, a többlet az előző év azonos időszakához képest az EU egészében 13,7, illetve 9 százalék volt az év ötödik hónapjában. Németország ipari termelése 13 százalékkal haladta meg a 2009. májusi, ami jóval átlag feletti változást jelent. Az ipari termelés tekintetében is lényeges eltérés mutatkozik a tagországi teljesítményekben. Míg Görögország (-6,3%) és Bulgária (-1,7%) termelésének mérséklődése tovább folytatódott, addig a szlovák mutató +20, az észt pedig +17 százalékra emelkedett.

A Európai Gazdaságkutató Központ (**ZEW**) **gazdasági hangulat indexe** júliusban 21,2 pontra mérséklődött az előző havi 28,7 pontról, ami tavaly április óta a legalacsonyabb érték. A német befektetők és elemzők véleményét tükröző mutató csökkenése a jövőbeni kilátásokba vetett optimizmus mérséklődésével magyarázható, a német gazdasági aktivitás lefékeződhet az év hátralévő részében. A jelenlegi helyzet megítélésének részindexe ezzel szemben ugrásszerűen, 22,5 ponttal 14,6 pontra emelkedett, ezzel a részindex 2008 augusztusa óta először került a pozitív tartományba.

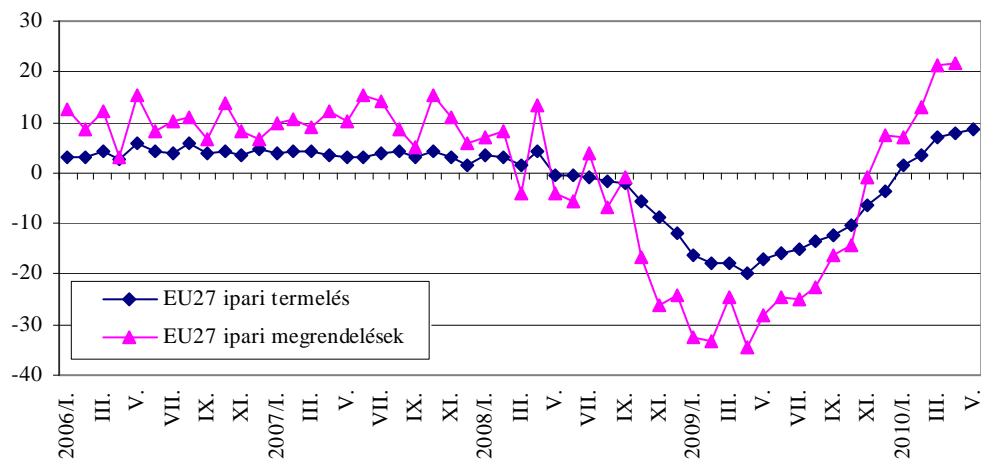
Várható adatok, események a héten (2010. július 19-25.)

2010.07.19.	Hétfő	MNB, Kamatdöntés
2010.07.23.	Csütörtök	Markit, Euróövezeti beszerzési menedzserindexek (június)
2010.07.23.	Péntek	Ifo, Német gazdasági hangulat index (július)

Melléklet

1. ábra

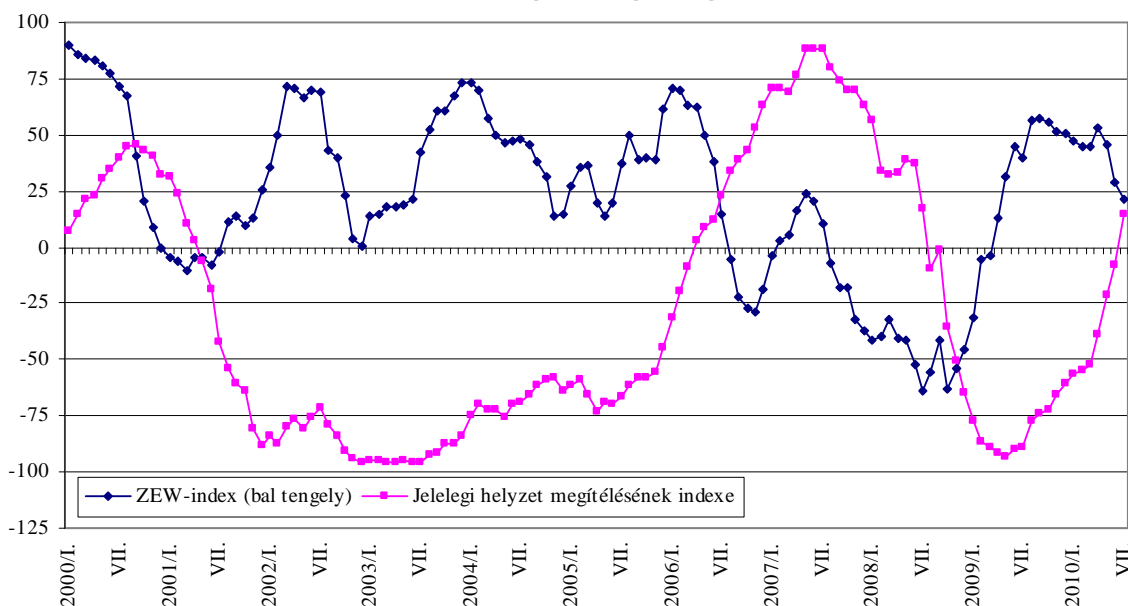
Ipari termelés és megrendelés-állomány alakulása az EU-ban (változás az előző év azonos időszakához képest, %)

Forrás: Eurostat

2. ábra

Német ZEW gazdasági hangulat

Forrás: ZEW